

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА
Београд, Влајковићева 3
Број: 7-00-21/2020-04
Датум: 19. фебруар 2020. године

САВЕТ ЗА ШТАМПУ
Београд, Француска 5/7
Датум: 24. фебруар 2020.
Број: 371/22

САВЕТ ЗА ШТАМПУ
Комисији за жалбе

БЕОГРАД
Француска 5/7

Министарство културе и информисања, на основу члана 19. Статута удружења „Савет за штампу” и члана 2. Пословника о раду Комисије за жалбе, подноси

ЖАЛБУ

Због медијског садржаја под насловом: „Вукосављевић и Кусовац пали у „Клопку за слике” НАПРАВИЛИ ИЗЛОЖБУ С КРАДЕНОМ СЛИКОМ КОЈА ВРЕДИ ОКО 60.000 ЕВРА” који је објављен 18. фебруара 2020. године на осмој страници у Независним дневним новинама Српски телеграф, чији је издавач, Медијска мрежа д.о.о, Трг Николе Пашића 7/2, Београд, којим су грубо прекршене одреде Кодекса новинара Србије, и то:

- одредбе тачке 1, 2, 4 и 5. Одељка I (Истинитост извештавања);
- одредбе тачке 1. Одељка IV (Одговорност новинара);
- одредбе тачке 1. и 2. Одељка V (Новинарска пажња).

Образложење

У издању Независних дневних новина Српски телеграф од 18. фебруара 2020. године објављен је медијски садржај у коме су изнете информације које се односе на слику „Клопка за птице” сликара Мила Милуновића која је изложена у оквиру изложбе „Српско сликарство 20. века” која је организована у Дому војске у периоду од 27. децембра 2019. године до 1. фебруара 2020. године.

Министарство културе и информисања указује да су приликом објављивања спорног текста прекршене одредбе тачке 1, 2, 4. и 5. Одељка I (Истинитост извештавања) Кодекса новинара Србије према којима је: обавеза новинара да тачно,

објективно, потпуно и благовремено извести о догађајима од интереса за јавност, поштујући право јавности да сазна истину и држећи се основних стандарда новинарске професије; право медија да имају различите уређивачке концепте, али је обавеза новинара и уредника да праве јасну разлику између чињеница које преносе, коментара, претпоставки и нагађања; новинар дужан, када је то неопходно, да консултује што више извора и да им омогући да изнесу свој став; са новинарством неспојиво објављивање неоснованих оптужби, клевета, гласина, као и измишљених писама или писама чији аутор није познат или његов идентитет није проверљив. Очигледно је да су прекршене и поједине тачке у **Одељку IV (Одговорност новинара)** и **Одељку V (Новинарска пажња) Кодекса** према којима је прописано: да је новинар пре свега одговоран својим читаоцима, слушаоцима и гледаоцима и да ту одговорност не сме да подреди интересима других, а посебно интересима издавача, Владе и других државних органа и мора се супротставити свима који крше људска права или се залажу за било коју врсту дискриминације, говора мржње и подстицања насиља (тачка 1. Одељак IV); да је новинар обавезан да приступа послу са дужном професионалном пажњом (тачка 1. Одељак V); да новинар не сме слепо да верује извору информација и да мора водити рачуна о томе да извори информација често следе своје интересе или интересе друштвених група којима припадају и прилагођавају своје исказе тим интересима (тачка 2. Одељак V).

У тексту је у самом уводу наведено да је Министарство културе и информисања покровитељ изложбе коју је организовао познати кустос Никола Кусовац. Чињеница која је неспорна је да је Министарство културе и информисања суфинансирало Пројекат „Српско сликарство 20. века” који је други део изложбе посвећене (први део је био 2018.) ликовној уметности 20. века. Постоји битна разлика између покровитељства и суфинансирања једног дела трошкова пројеката у области културе, те је због читалаца аутор текста био дужан да ту разлику прецизно означи. Поред чињенице да се делу сликара Мила Милуновића, „Клопка за птице”, губи траг још деведесетих година читаоцима се инсинуира да је поменута слика у претходном периоду отуђена и у „међувремену, по свему судећи, продата”, иако се за то не наводе докази да је у вези са тим била спроведена било каква истрага. Као потврду својој сумњи износи се изјава аутора монографије „Мило Милуновић – непресушна тежња суштини сликарске материје и боје” која је објављена 1997. године у издању САНУ и чија је ауторка професорка Факултета ликовних уметности Ивана Симеоновић Ђелић. Имајући у виду чињеницу да је аутор наведеног медијског садржаја контактирао ауторку наведне монографије за очекивати је било да се контактира и служба која је по законским прописима преузела старање како о непокретним тако и о покретним стварима који су прешли у својину Републике Србије од споменутих деведесетих година до данас. Ово је од посебне важности ако се има у виду вредност неведене слике и постојања основане сумње да је пронађена након толико дугог временског периода. Као једино релевантан податак узима се констатација у самој монографији која гласи: „Данас нема слике”. Наведена информација је непотпуна јер се на основу ње може извести закључак да слика тог дана није била на свом месту, из било ког разлога, као и да је трајно нестала из просторија зграде СИБ-а. Баш због постојања више одговора на једну дилему новинар је био дужан да подробније испита све чињенице пре него што донесе закључак шта се стварно догодило са сликом. Напомињемо да нису тачно ни наведени подаци који се односе на слику: на фотографији на којој је приказана страница из монографије и који је заокружен жутиим кругом стоји: „453. *Клопка за птице/Bird trap*, 1958 темпера и уље на платну, Извршно веће ФНРЈ, Београд (Данас слике нема)” док на фотографији на којој се налази текст,

заокружен жутим кругом, из каталога из 2020. године стоји: „Мило Милуновић, Клопка за птице 1958, Темпера уље на платну, 120x70 cm, потпис д.лево М.Милуновић 1958, Збирка Радојице Михајловића”. На основу заокружених и наведених текстова јасно је уочљива разлика у њиховој садржини те није потпуно јасно на основу чега је изведен закључак да се ради о истим сликама (изнети подаци о потпису и величини слике) поготову ако слика из монографије није аутентична у потпуности јер је добијена од стране сликаревог сина а не од стране кустоса из зграде СИБ-а. Како не би било дилеме Министарство културе и информисања не износи никакве сумње у веродостојност достављене фотографије већ само сугерише да је због потпуне истине требало консултовати више извора информација.

Сасвим је коректно што је новинар, за потребе писања текста, консултовао и аутора изложбе који је оспорио податак да се ради о истој слици али је на некоректан начин на самом крају текста изнета информација о томе да је аутор изложбе крајем 2018. године био саслушан у Београду, по замолници тужиластва у Минхену, које је против њега и још двојице трговаца уметнинама подигло оптужницу за кривично дело преваре јер се сумњиче због 40 фалсификованих слика. Информација је недоречена јер се не наводи крајњи исход подигнуте оптужнице тако да је читаоцима на посредан начин сугерисан закључак да можда дата изјава господина Кусовца није истинита. Овакав методолошки приступ писању наведеног текста указује да је било доста учињених пропуста у прибављању свих чињеница на основу којих се могу извести јасни закључци те да услед тога постоји могућност да се за скоро сваки потез Министарства културе и информисања у области културе изнесу сумње како је противзаконит и да иза њих стоје радње које имају обележје каквог кажњивог дела.

На крају указујемо и на то да је Комисија која је донела одлуку о пројектима које треба суфинансирати радила у складу са Уредбом о критеријумима, мерилима и начину избора пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС”, бр. 105/16 и 112/17) процењивала пре свега уметничке вредности пројекта, а не власништво појединачних слика, односно дела. У великом броју оваквих пројеката излаже се велики број слика/скулптура итд. из разних збирки (приватних или других) и ниједна комисија не може знати нити улазити у власништво сваког појединачног експоната. Комисија нема ни ингеренцију да врши проверу власништва. То је обавеза организатора пројеката.

Министарство предлаже да Комисија за жалбе Савета за штампу изрекне јавну опомену новинару, уреднику и одговорним лицима у Независним дневним новинама Српски телеграф, због кршења одредаба Кодекса новинара Србије.

У прилогу вам достављамо:

- копију осме странице Независних дневних новина Српски телеграф од 18. фебруара 2020. године

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР

Александар Гајовић